

Sogn blev Sogneraadet endog ikendt en daglig Mulkt af 4 Kr., indtil det skrev under. Vi kunde ikke faa Spørgsmaalet for Domstolene, idet man sagde os, at det var et administrativt Spørgsmaal. Man tvang os i Henhold til Danske Lov 2—22—64, og jeg maa maaske med den højtærede Formands Tilladelse oplæse dette korte Stykke: „Kan Kirken med sin egen Indkomst ej hjælpes, da skal Kirkens Forsvar overveje og betænke, ved hvad Middel den hjælpes kan, om de andre Kirker, som ere under hans Tilsyn, og ere ved Evne og Forraad, kunde komme den til Hjælp med Laan og Forstrækning eller og, om den kan hjælpes ved Sognemændenes Tilskud eller i andre Maader.“ Kommuneraadene maatte altsaa ifølge dette Lovsted skrive under og garantere for, at Kirkerne betalte deres Renter og Afdrag. Disse vare tilsammen den Gang 7 pCt., senere have nogle konverteret dem ned til 5 à 6 pCt. Vi protesterede, som sagt, men uden Nytte. Vi mente, at Ordene: naar Kirken ikke kan hjælpes paa anden Maade, maa den hjælpes ved Sognemændenes Tilskud, ikke give Hjemmel til at tvinge Kommunerne til at garantere for de optagne Laan; men vi kunde ikke faa Proces om Spørgsmaalet og maatte give efter. Jeg ser nu saaledes paa Sagen, at naar et Kommuneraad har sat sit Navn under som Selvskyldnerkautionist paa en Panteobligation, udstedt af Kirkeinspektionen, maa Kommuneraadet, selv om det ikke har Lov til at tage Beløbet af Kommunekassen, men ved Ligning paa Menighedens Medlemmer, være retlig forpligtet til at betale. Hvis man nu tænker sig, at alle Menighedsmedlemmerne gik over til en Frimenighed eller til Baptister eller til Mormonerne eller til Fritænkerne og traadte ud af Folkekirken, saa at samtlige Mennesker i Kommunen stode uden for Sognemenigheden, maatte de 7 Mænd, idet jeg gaar ud fra, at Kommuneraadet er pligtig til at betale, selv gøre det, naar de ikke kunne tage det af Kommunens Kasse. Det er bekendt, at vi ogsaa ovre paa Bornholm have Havnelaan, som Kommuneraadene have garanteret, og jeg ser ikke nogen Forskel mellem Garantien for Havnelaanene og for Kirkelaanene, naar Kommuneraadene en Gang have sat deres Navn under. Spørgsmaalet har, som sagt, været oppe til Overvejelse hos os, vi have gjort, hvad vi kunde, for at faa Sagen for Domstolen; men det nyttede os ikke noget, det var en administrativ Foranstaltning. Spørgsmaalet kommer altsaa her frem paa den Maade, at det kommer som en Hen-

stilling til Indenrigsministeren om, hvorvidt der er noget i Vejen for at optage en saadan Bestemmelse. Nu er det jo klart, at det vil komme til nærmere Overvejelse, og den højtærede Minister udtalte jo ogsaa, at han ikke havde noget imod det, for saa vidt det ikke stødte an imod andre Bestemmelser, som altsaa egentlig ligge uden for Kreditforeningsloven; men jeg kan, som sagt, heller ikke sige andet end, at min Mening er, at hvor et Kommunalraad har sat sit Navn under som Selvskyldnerkautionist, er det ogsaa nødt til paa Kommunens Vegne at indestaa derfor, selv om der bliver et Dobbeltforhold med Hensyn til det Beløbs Opkrævning, der gaar til de aarlige Renter og Afdrag.

Indenrigsministeren (*Bardenfleth*): Jeg kan kun godkende den ærede Ordførers Gengivelse af mine Udtalelser angaaende det sidst berørte Spørgsmaal, hvorvidt en Sognekommune kan garantere for et Laan til en selvejende Kirke. Jeg skal ikke udtale mig mere indgaaende angaaende dette finere juridiske Spørgsmaal og Fortolkningen af Danske Lov 2—22—64, men skal dog gøre opmærksom paa, at ganske vist er Forholdet jo det, at naar en Kommune har garanteret, er den forpligtet til at indkræve de derved paadragne Ydelser paa samtlige Skatteydere i Kommunen. Noget andet er, at Kommunen selvfølgelig vil have disse Penge igen, som den er kommen til at udlægge, og søge dem refunderede ved Henvendelse til Kirken, med andre Ord paalægge Menighedens Medlemmer dem. Jeg forstaar dette Udtryk: „Sognemændene“ i 2—22—64 som sigtende til Menighedens Medlemmer, og jeg tror ikke, man kan komme bort fra den Fortolkning, at det efter de nugældende Bestemmelser maa forstaas ikke som gældende samtlige Kommunens Beboere, men Menighedens Medlemmer. Forskellen har selvfølgelig ikke staaet klart for Lovgiveren paa Christian V.s Tid, fordi det Forhold den Gang ikke var praktisk, at Folk traadte ud af Menigheden, men efter de nugældende Regler maa det forstaas med denne Restriktion. Naar det ærede Medlem for Assens (Berntsen) udtalte, at han ansaa det for tvivlsomt, om Kommunen kan garantere for et saadant Laan, deler jeg ikke det ærede Medlems Tvivl i saa Henseende. Noget andet er, at de almindelige Bestemmelser om, hvorvidt Kommunen kan paa tage sig saadanne Forpligtelser, maa opfyldes, det dertil fornødne Samtykke maa foreligge; for saa vidt er Kommunen ikke